

0161400007

Reçu CLT / CIH / ITH

Lé

01 AVR. 2019

N°

0017

**A szellemi
kulturális örökség
nemzeti jegyzéke és
jó megőrzési gyakorlatok
2008-2018**

SZELLEMI
KULTURÁLIS
ÖRÖKSÉG
NEMZETI JEJYZÉKE

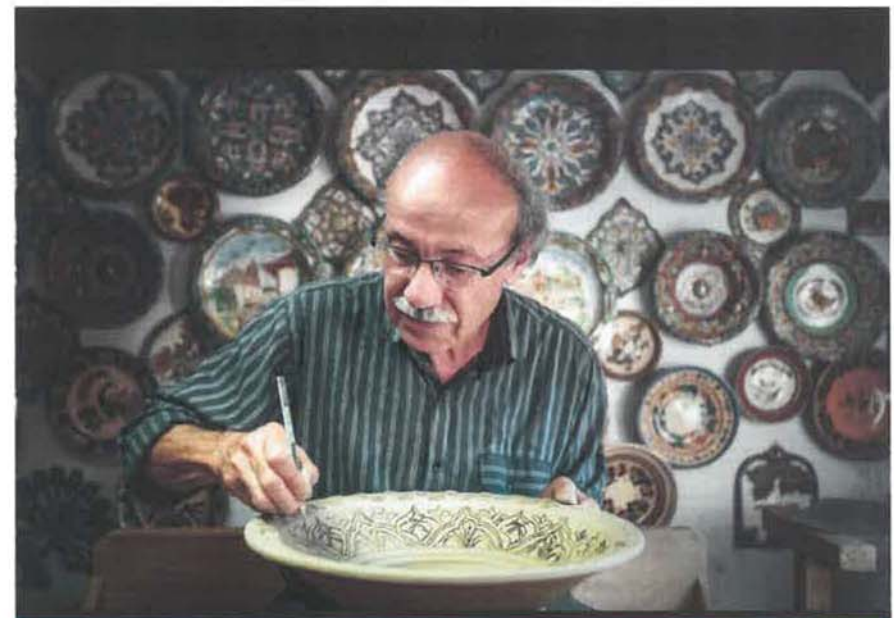

Busójárás Mohácson – maszkos farsangvégi télűző szokás (2008)

2009-2012, UNESCO Szellemi Kulturális Örökség Reprezentatív Listáján szerepel

Foto: Farkas Mária-Balázs

A mohácsi busójárás farsang végén rendezett maszkos, télűző szokás. A hat napon át tartó tánccal, zenével kísért alakoskodó szokásban ma a város lakossága, a busó-csoportok, a maszkokat, kereplőket készítő kézművesek, a busókat kísérő zenészek és táncosok vesznek részt. A szereplők az ide látogató nagyszámú közönséget is aktívan bevonják, így azok részesévé válnak a város több pontján zajló eseményeknek. A programok folyamatában egyformán szerepet kapnak a tervezett események, mint a busók gyülekezése, felvonulása, a telet szimbolizáló koporsó elégetése, busóavatás, néptáncbemutatók, kézműves vásár, és a spontán akciók és megnyilvánulások, mint a termékenységvárászló rítuselemek, az ijesztgetés, a játékoság, a tánc.

A Népművészet Mesterei díj kitüntetettjeinek tudása és tevékenysége (2008)

Foto: Farkas Mária-Balázs

A Népművészet Mesterei saját közösségükön belül elismert, mintaadó alkotó egyéniségek, akik fontos hagyomány-átörökítő és értékmentő tevékenységet végeznek. A magyar állam által ezen díjjal kitüntetett tehetséges népi alkotók a szellemi kulturális örökség különböző területeinek képviselői. Az állami kitüntetést 1953 óta, a helyi közösség felterjesztése alapján öt kategóriában adják át minden év augusztus 20-án. Így elismerésben részesülnek a népművészet táncos, énekes, hangszeres zenész, mese-mondó és tárgyalakotó mesterei.

Mezőtúri fazekasság (2009)

Foto: Farkas István

A Nagykunság déli részén található Mezőtúr gazdag kézműves múltjából a 19. század közepétől kiemelkedett a fazekasság. Az itt készült használati tárgyak, dísz tárgyak az ország legtávolabbi részére is eljutottak. A Mezőtúron felhalmozódott tudás hordozói azok a műhelyek, melyekben a jelenkori igényeknek megfelelő tárgyak készítése mellett komoly értékmentő munka is folyik: egy több száz év alatt kiforrott tárgykultúra emlékeit őrzik kiégetett kerámiában, technikai tudásban, szakmai hozzáértésben. Mivel a város és lakói felismerték, hogy ennek az értéknek segítség kell, hogy fenn tudjon maradni, hamar létrehozták azokat az intézményeket (múzeum, tájház, iskola stb.), amelyek hitelesek és erre az értékőrzésre alkalmasak lehetnek.

A magyar solymászat (2010)

2012. évi 2. UNESCO Szellemi Kulturális Örökség Reprezentatív Listáján szerepel.

Foto: Bencs Péter

A solymászat Eurázsia jelentős részén több ezer évre visszatekintő hagyomány, melynek a magyar solymászat is szerves részét képezi. Virágkorát hazánkban az államalapítástól az 1600-as évekig élte, napjainkban pedig újra egyre fontosabb szerepet tölt be a magyarság kultúrájában. A solymászat életmód, közösség, amely magába foglalja a ragadozó madarak, a természet és a vadászat szeretetét, ismeretét; a vadászmadarak tenyésztését, felnevelését, betanítását csakúgy, mint a hagyományos solymászati felszerelések elkészítését és használatát. Mindemellett a solymász közösségek foglalkoznak a történelmi múlt feltárásával, a hagyományok ápolásával és a solymászati tudás átadásával is.

Selmeci diákhagyományok – a selmecbányai Bányászati és Erdészeti Akadémia diákhagyományainak továbbélése a jogutód intézményekben (2014)

Foto: Erdős Mihály Balázs

A selmeci diákhagyományok eredete a Selmecbányán 1735-ben alapított Bányászati Tanintézet, később Bányászati és Erdészeti Akadémia hallgatóihoz kötődik. A hagyományok az intézmény Sopronba, majd Miskolcra költözése után is fennmaradtak, és a mai napig élnek az egyetemi hallgatóság körében: része többek között az egyenruha-viselet, a szigorú szabályok szerint szerveződő diáktársaságok működése, a társaságok által rendezett, meghatározott ceremóniák szerint zajló szakestélyek, a daloskönyvekben összegyűjtött diáknóták, valamint a nótázás, a valétálás (búcsúzás) szokása, mely utóbbihoz a Szalamander (fáklyás felvonulás Sopron városában) és a valétabál eseményei tartoznak. A „selmeci szellem” legfőbb jellemzői a vidámság, a barátság, a közösségtudat, a hivatás- és hazaszeretet.

Magyarszombatfai fazekasság (2014)

Foto: Erdős Mihály Balázs

Az Őrségben a 14. század óta foglalkoznak fazekassággal. A földművelés, a háztáji gazdálkodás mellett kezdték el a téli időszakban a férfiak fazekasáru készítését, majd a tavaszi munkák megkezdése előtt lovas szekérrel Zalán keresztül Somogy megyébe hordták az árujukat és főleg gabonára cserélték. Ennek a paraszti fazekasságnak a hagyománya mindmáig fennmaradt Magyarszombatfán. Az itteni fazekas-mesterséget számos mediterrán hatás érte: a balos korong, a bőrrel való korongozás, az edények vonalvezetése mindmáig hordozzák ezen hatásokat, amelyek máshol a Kárpát-medencében nem mutathatók ki. Eme egyediséget mindmáig büszkén hordozzák munkájukban a helyi mesterek, akik több műhelyben dolgoznak napjainkban is.

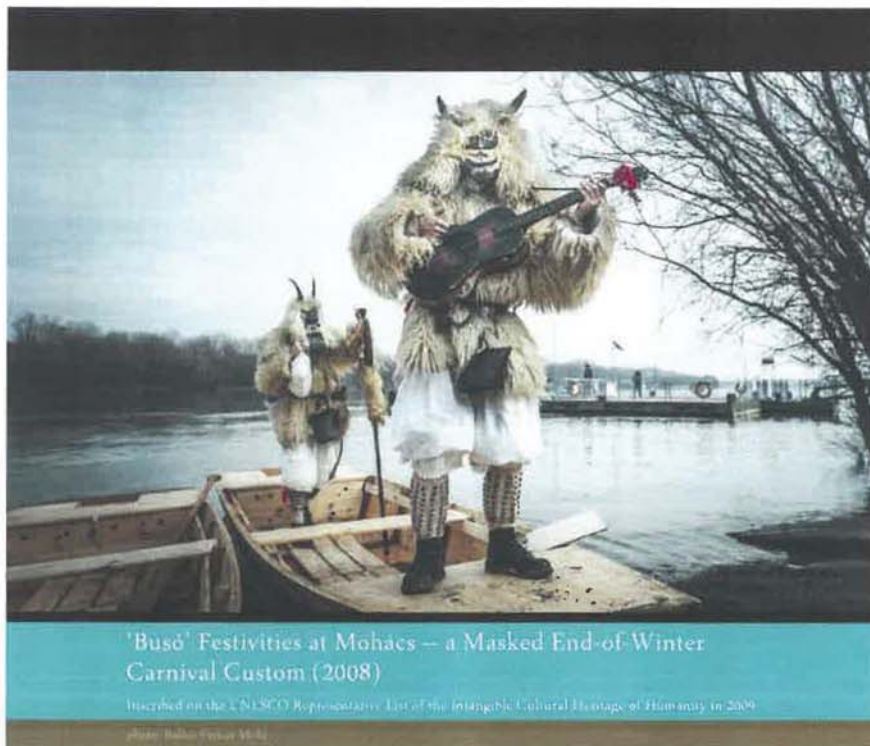

**National Inventory of
Intangible Cultural Heritage
and Good Safeguarding
Practices**

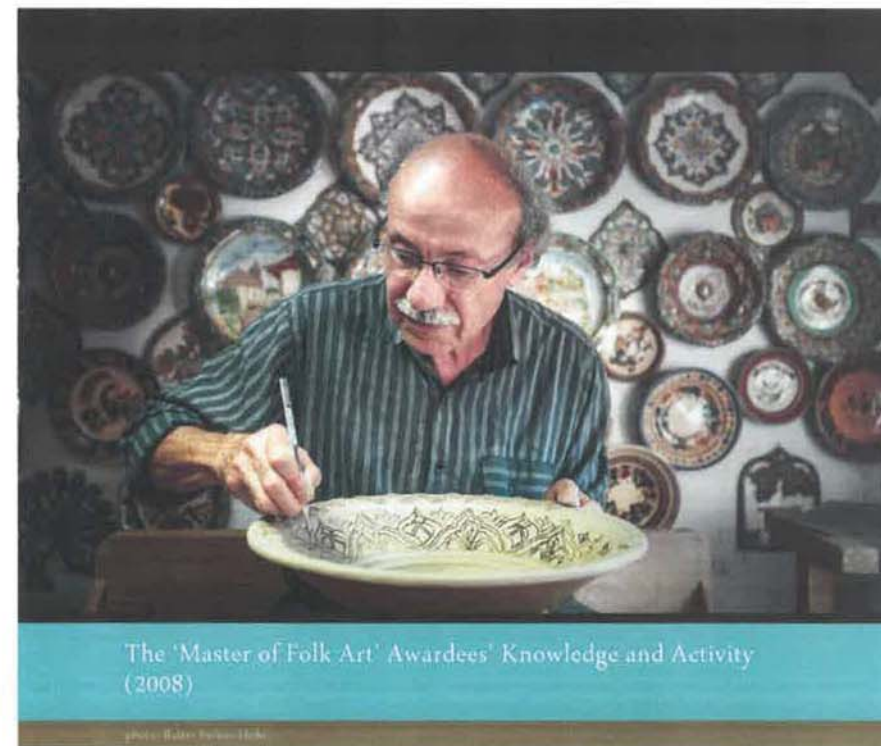
2008-2018

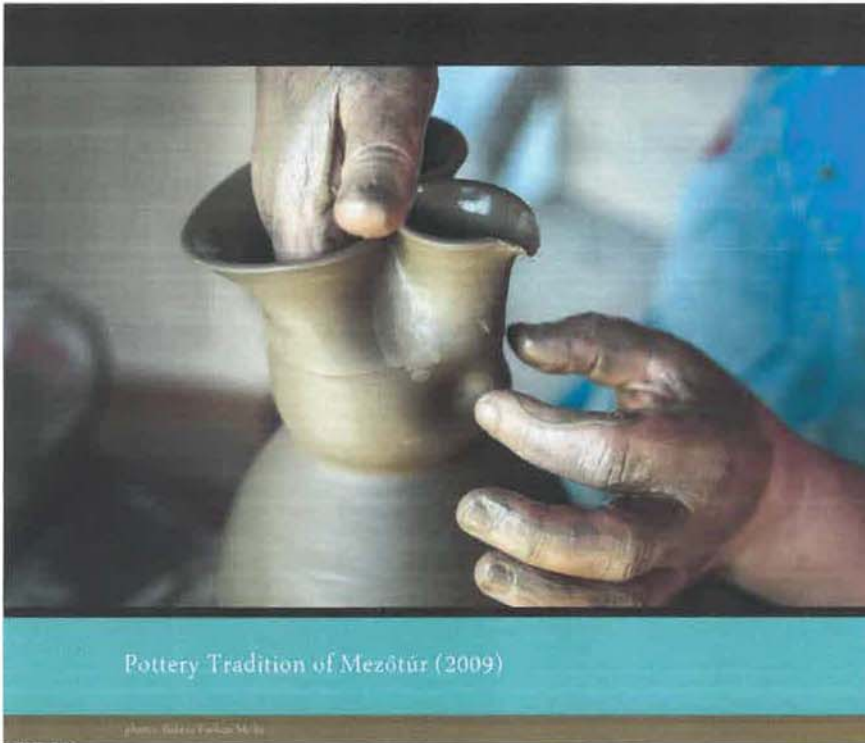
INTANGIBLE
CULTURAL
HERITAGE
IN HUNGARY

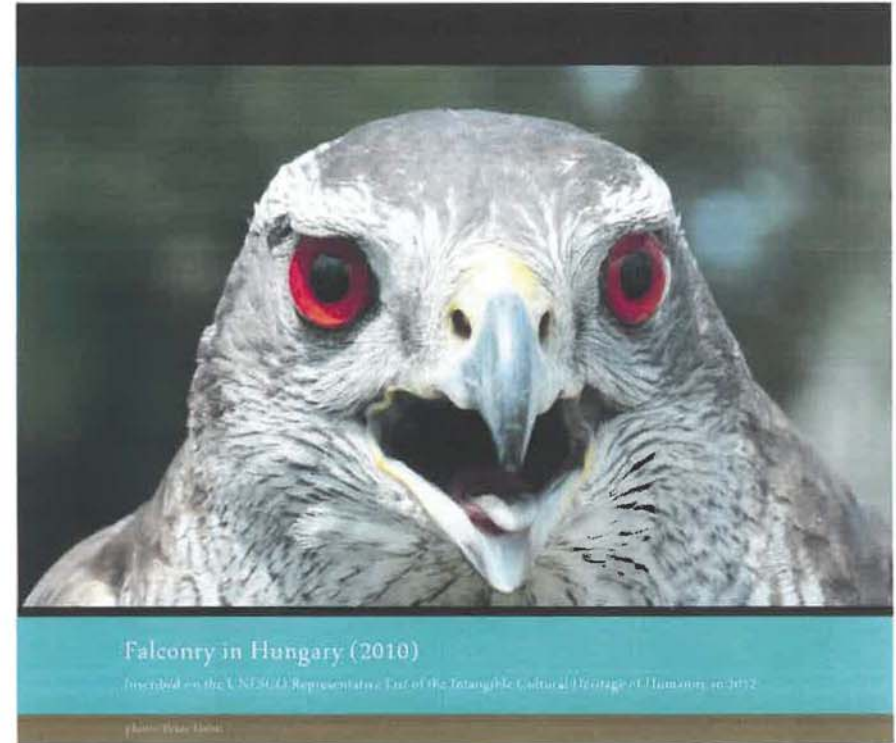
The busó [boosho] festivities at Mohács (in southern Hungary) are a masked carnival custom organized in late February, to chase away the winter. The participants of the six-day long carnival accompanied with music and dance, are the inhabitants of the city, the groups of 'busós', the mask carvers and other craftspeople, as well as musicians and dancers. The performers actively involve the visitors too, so they can be part of the happenings in many different parts of the city. In the course of events the planned happenings (e.g. gathering and marching up of the 'busó' people, burning of the coffin symbolizing winter on a bonfire, initiation of 'busós', folk dance performances, handcraft market) as well as the spontaneous actions and manifestations (e.g. fertility rite items, scaring people, playfulness, dance) are all got an equal role.

The awardees of the 'Master of Folk Art' prize are exemplary creative individuals and acknowledged experts within their own communities. Their job of transmitting and safeguarding the heritage is indispensable. The talented folk artists awarded by the Hungarian State with this prize are the representatives of various fields of intangible cultural heritage. The state award was established in 1953 and has been given out annually ever since. The prize handed out on 20th of August (holiday commemorating the foundation of the Hungarian state) every year in five categories is based on the proposal of local communities. Thus the masters of folk dance, folk songs, folk music, folk stories and handcraft all receive recognition.

From the middle of the 19th century potter's craft stood out from the rich handcraft traditions of Mezőtúr (town in the southern part of the Great Cumania region of eastern Hungary). The articles for personal use and fancy goods which were made here, reached even the most remote parts of the country. The bearers of the accumulated knowledge in Mezőtúr are those workshops where besides producing items satisfying modern taste and use, significant value saving work is carried out as well. They are preserving the memory of a material culture – which fully developed over hundreds of years – in fired ceramics, in technical knowledge and in professional competence. Since the inhabitants of Mezőtúr realised that these values need help to survive they soon established institutions (local museum, country house museum, school etc.) which are authentic and suitable for preserving and also safeguarding the cultural heritage.

Falconry is a traditional activity in a substantial part of Eurasia and dates back to thousands of years. Hungarian falconry is an integral part of this tradition. The height of falconry in Hungary was the period between the 11th and 17th century and it plays again an increasingly important role in Hungarian culture these days. Falconry is a life style and a community which involves the love of birds of prey, nature and hunting, as well as breeding, raising and training of predatory birds and even the knowledge of making and using traditional falconry equipment. Nevertheless, the communities also deal with the research of falconry history and with maintaining their tradition, furthermore with the transmission of their knowledge.

Student Traditions of Selmec – Survival of the Student Traditions of the Mining and Forestry Academy of Selmecbánya in the Successor Institutions (2014)

photo: Balázs Fekete-Molnár

The origin of student traditions of Selmec is connected to the students and their self-organization of the Mining Educational Institution (founded in 1735) – and later the Mining and Forestry Academy. The traditions survived even after the institution's migration first to Sopron and then to Miskolc and they are still alive among the students. Wearing the uniform, operating the fraternities with strict rules, the different ceremonies, the student songs collected in song-books, the bursts of singing, the custom of 'valétálás' (goodbye ceremony) with torchlight procession and with the 'valéta' ball are all essential parts of the student traditions. The main features the 'Selmec spirit' are gayety, friendship, community awareness, patriotism and a sense of vocation.

Pottery Tradition of Magyarszombatfa (2014)

photo: Balázs Fekete-Molnár

In Őrség (ethnographical region in Western-Hungary) people have been making pottery since the 14th century. Besides agriculture and small-scale farming men started pottery making in the winter period and before the spring works they took their products on horse carts through Zala to Somogy County where they exchanged the goods mainly for grain. The tradition of this peasant pottery has survived up to this day in Magyarszombatfa. The local pottery was influenced by the Mediterranean: the left-handed wheel, potter's wheel throwing with leather and the tracing of the pots are still carry these effects, which cannot be found anywhere else in the Carpathian Basin. The local masters, working in different workshops up to these days, are proudly bear this uniqueness in their works.

**Potters awarded by the prize the
Master of Folk Art**

Potters awarded by the prize the Master of Folk Art

Name	Location	Year
Erzsébet Badár	Mezőtúr	1968
Sándor Bagossy	Debrecen	2005
László Bese	Szentes	2008
Géza Borsos	Mezőtúr	1965
Lajos Búsi	Mezőtúr	1984
Sr. József Csiszár	Tata	1978
János Csizmadia	Csákvár	1963
Rezső Csótár	Szentgyörgyvölgy	2006
Dezső Czúgh	Zalaegerszeg	1972
János Czúgh	Zalaegerszeg	1970
Júlia Dobiné Vass	Nádudvar	2013
Károly Doncsecz	Kétvölgy	1984
János Dugár	Lakitelek	2012
Ferenc Fazekas	Nádudvar	2016
István Fazekas	Hajdúszoboszló	1954
Sr. Lajos Fazekas	Nádudvar	1966
Jr. Lajos Fazekas	Nádudvar	1982
Mihály F. Szabó	Karcag	1956
Jr. Mihály F. Szabó	Karcag	1983
Sebestyén Gerencsér	Siklós	1954
István Gonda	Mezőtúr	1985
János Horváth	Mohács	1961
Imre Jakucs	Mezőtúr	1962
Katalin Gy. Kamarás	Budapest	1993
Sándor Kántor	Karcag	1953
László Kovács	Kalocsa	1992
Klára Kósa	Mezőtúr	1989
Gábor Les	Nagybánya	2017
Ferenc Mónus	Hódmezővásárhely	1976
Sándor Mónus	Hódmezővásárhely	1981
Ferenc Patonai	Sümeg	1979
Géza Sáfrány	Bakóca	1978
István Steig	Szekszárd	1960
Kinga Szabó	Budapest	1994
Andrea Szekérné Kiss	Budapest	1990
János Szénási	Hódmezővásárhely	2009

Bertalanné Szkircsák	Sárospatak	1953
István Sz. Nagy	Karcag	1987
Julianna Szolga Géczi	Rév	2017
Imre Szűcs	Tiszafüred	1987
József Tamás	Szekszárd	1958
László Tamás	Kaposvár	1956
István Teimel	Óbánya	1973
Zsuzsanna Tímár	Leányvár	1999
Kálmán Vass	Csákvár	1974
Ferenc Verseggy	Alsónyék	2010
Sándor Vékony	Hódmezővásárhely	1956
Sr. Lajos Völcséy	Dőr	1971